

มีความรู้ มีความเข้าใจและความรับผิดชอบในงานที่ปฏิบัติกันอยู่ทั้งยังไม่เห็นความสำคัญหรือเห็นคุณค่าของการนิเทศและมีความคิดว่าการนิเทศคือการจับผิด ขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ถูกละเลย การประสานงานทั้งในและนอกหน่วยงานยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจนัก เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในลักษณะเฉื่อยชาและไม่ยอมรับคำแนะนำหรือทำการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เพื่อการพัฒนา (กระทรวงสาธารณสุข 2524 : 2526)

พยาบาลเป็นบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหาร บริการ และวิชาการ ซึ่งจะปฏิบัติงานอยู่ในทุกระดับของหน่วยงานสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของกระทรวงสาธารณสุขในระดับจังหวัด มีหน้าที่รับผิดชอบต่อสุขภาพของประชาชนในจังหวัด ดำเนินงานโดยจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ รวม 7 ฝ่าย กับ 1 งาน คือ ฝ่ายแผนงานและประเมินผล ฝ่ายส่งเสริมงานรักษาพยาบาล ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ ฝ่ายเผยแพร่อบรมและส่งเสริมบริการ ฝ่ายควบคุมโรคติดต่อ ฝ่ายสุขภาพิบาลและป้องกันโรค หน่วยกามโรค และงานธุรการ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ขณะนี้ ผู้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ร้อยละ 70 เป็นพยาบาลวิชาชีพ (ประมาณการจากทำเนียบข้าราชการส่วนภูมิภาค กองสาธารณสุขภูมิภาค : 2524) ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าฝ่ายไว้อย่างกว้าง ๆ พอสรุปได้ 3 ประการ คือ ประการแรก การวางแผน ประการที่ 2 การให้ความสนับสนุนค่านิเวศการ และ ประการที่ 3 การนิเทศและติดตามผล บทบาทเกี่ยวกับการนิเทศและติดตามผลนี้หัวหน้าฝ่ายจะต้องปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้คือ การช่วยเหลือค่านิเวศการซึ่งจะเป็นเรื่องของการให้บริการ การปฏิบัติงาน วางกฎระเบียบว่าด้วยการบังคับบัญชา สวัสดิการ เจ้าหน้าที่ การประเมินผลช่วยเหลือให้ทุกคนปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ แก้ไขปรับปรุง การปฏิบัติงาน การประชุมจัดนิทรรศการวิชาการต่าง ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้ได้แนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ การช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัวหรือครอบครัว การพบปะสังสรรค์ สร้างขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (สุภรณ์ ศรีพหล 2524 : 297 - 299) พยาบาลผู้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ นั้นเป็นผู้ให้การนิเทศที่สำคัญมาก เป็นผู้

ให้การนิเทศเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในฝ่าย และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถาน
บริการสาธารณสุขระดับรองลงไปของจังหวัด ในการดำเนินงานสาธารณสุขระดับจังหวัด
นั้น เพื่อการกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณค่าเนิการ
ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม กระทรวงสาธารณสุขจึงได้จัดแบ่งกลุ่มของสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกลุ่ม ก เป็นจังหวัด
ที่มีปริมาณงานของหน่วยงานสูงมาก จังหวัดกลุ่ม ข เป็นจังหวัดที่มีปริมาณงานของหน่วย
งานสูงปานกลาง และจังหวัดกลุ่ม ค เป็นจังหวัดที่มีปริมาณงานของหน่วยงานต่ำ การ
จัดแบ่งกลุ่มจังหวัดนี้พิจารณาตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ สภาพแวดล้อม ปริมาณ
งาน และงานทางด้านวิชาการ (หลักเกณฑ์การจัดกลุ่มจังหวัดทางด้านสาธารณสุข
พ.ศ. 2525) ด้วยเหตุนี้ปัญหาการนิเทศงานดังกล่าวข้างต้น หัวหน้าฝ่ายตลอดจนเจ้า
หน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานระดับต่าง ๆ จึงเป็นผู้มีส่วนร่วมและได้รับผล
กระทบจากปัญหาเหล่านั้นโดยตรงทำให้การปฏิบัติงานที่รับผิดชอบไม่บรรลุตามเป้าหมาย
เท่าที่ควร

จากปัญหาและแนวคิดดังกล่าวมาแล้ว หากมีการศึกษาถึงกิจกรรมการนิเทศของ
พยาบาลหัวหน้าฝ่ายสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ก็จะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับการวางแผน
พัฒนางานสาธารณสุข เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ
การดำเนินงานสาธารณสุขของประเทศก็จะบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายเป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าฝ่าย สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดภาคเหนือ ด้านการวางแผน การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล
2. เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการนิเทศด้านการวางแผน การปฏิบัติ และการ
ติดตามประเมินผล โดยมีส่วนร่วมและรายงานของพยาบาลหัวหน้าฝ่าย ที่จำแนกตามกลุ่มของ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศของ
พยาบาลหัวหน้าฝ่าย

ปัญหาที่ข้องการวิจัย

1. พยาบาลหัวหน้าฝ่าย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภาคเหนือ ปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ คำนการวางแผน คำนการปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลมากนักน้อยเพียงใด

2. พยาบาลหัวหน้าฝ่าย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กลุ่ม ก กลุ่ม ข และกลุ่ม ค ปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ คำนการวางแผน การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลมากนักน้อยเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง

3. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กลุ่ม ก กลุ่ม ข และ กลุ่ม ค จะมีการรับรู้ต่อการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าฝ่ายโดยส่วนรวม และรายงานแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กลุ่ม ก กลุ่ม ข และกลุ่ม ค มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าฝ่ายแตกต่างกัน
2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กลุ่ม ก กลุ่ม ข และกลุ่ม ค มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าฝ่าย คำนการวางแผน คำนปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษาคงนี้

ศึกษากิจกรรมการนิเทศของพยาบาลหัวหน้าฝ่าย 3 คำน คือ คำนการวางแผนการนิเทศ .. คำนการปฏิบัติการนิเทศ และคำนการติดตามประเมินผล

ข้อจำกัดของการวิจัย

ข้อจำกัดของการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละกิจกรรมไม่สามารถรวบรวมได้ทั้งหมด เนื่องจากข้อจำกัดบางประการผู้วิจัยไม่สามารถหาหลักฐานประกอบได้

ข้อกวดง เบื้องกน

ผู้วิจัยก้คิดสันว่า พยบาลหัวหนาฝ่ายปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ เมื่อมีข้อบกพร่องใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ส่วนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในแต่ละกิจกรรมมิใช่เกิดที่ทัศนคติความความคิดเห็นของพยบาลหัวหนาฝ่าย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยจะช่วยให้ผู้บริหารงานสาธารณสุข หัวหนาฝ่ายกวดคนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสาธารณสุขได้ทราบถึงผลการปฏิบัติและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศของพยบาลหัวหนาฝ่ายเพื่อให้งานที่รับผิดชอบดำเนินไปได้ความวัตถุประสงค์เป้าหมาย ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาอุปสรรคและพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด คือหน่วยงานในส่วนภูมิภาคของกระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่รับผิดชอบ สุขภาพอนามัยของประชาชนในเขตจังหวัด มีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุด ขึ้นโดยตรงกอดูวาราชการจังหวัด

พยบาลหัวหนาฝ่าย หมายถึง พยบาลผู้ทำหน้าที่หัวหนาฝ่ายของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภาคเหนือ ซึ่งแต่ละจังหวัดประกอมกวดฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้ ฝ่ายแผนงานและประเมินผล ฝ่ายส่งเสริมงานรักษาพยบาล ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ ฝ่ายควบคุมโรคติดต่อ ฝ่ายสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ฝ่ายเผยแพร่ธรรมและ ส่งเสริมบริการ และหน่วยกามโรค

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมายถึง บุคลากรสาธารณสุข ซึ่งได้แก่ พยาบาล
 วิชาชีพ พยาบาลเทคนิค ผดุงครรภ์ ทันตภิบาล พนักงานอนามัย ที่ปฏิบัติงานอยู่ใน
 ฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งมีหัวหน้าฝ่ายมีความรู้พื้นฐานสาขาการพยาบาลเป็นเบื้องต้นด้วยระดับชั้น

กิจกรรมการนิเทศ หมายถึง กระบวนการนิเทศที่จัดขึ้นเพื่อควบคุมและกำกับ
 งานในฝ่ายในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน
 การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

การวางแผน หมายถึง การกำหนดขอบข่ายและกิจกรรมการนิเทศไว้เป็น
 ลายลักษณ์อักษร กำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่จะปฏิบัติ และระยะเวลาการ
 ปฏิบัติ

การปฏิบัติ หมายถึง การลงมือกระทำกิจกรรมตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้

การติดตามประเมินผล หมายถึง การติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
 เพื่อให้ทราบว่า การปฏิบัติงานที่ดำเนินการมาแล้วได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่ มีอุปสรรค
 ควรแก้ไขอย่างไรบ้าง

ศูนย์วิทยพัชการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย